

השירות המקוצר ובעיותיו

אלוף י. גביש

אנשיו מוגבלים ומצומצמים. גישה שונה לגמרי תהיה נכונה, בשטחים אלה, ביחס לצבא הקבע.

לדוגמה: עברנו להפרדה לפי מגמות בקורסי קצינים, כדי שניתן יהיה לנצל במפסימום יעילות את הזמן העומד לרשותנו להשגת ולהקניית הידע החלא ככל-האפשר לכל קצין בהתאם ליעודו.

● קיצור ההמתנה בין קורס לקורס. משך-השירות המקוצר גרר אחריו את ההכרח להכניס כמה שכלולים: תיאום מדויק והדוק בין מועדי פתיחת הקורסים השונים וסיומם ובין מועדי הגיוס המדויקים; ארגון מחדש באשר ליכולת-הקיבול של בתי-הספר, למספר מסגרות-האימון הקיימות בכל אחד מהם ולהמשכיות נאותה בין היחידות שבחילות השונים למערכת בתי-הספר בכל הרמות. בדרך זו נחסכו משכיה-המתנה של חניכים רבים, שלפעמים הגיעו למספר שבועות, ויש אפילו — למספר חודשים.

● ביטולן של תעסוקות משניות. עובדת השירות המקוצר וההכרח בקיום „סולם-הכשרה” מסוים לקציני-החובה (אימון הטירון, אימון המ"כ, מפקד טנק וכו', אימון הקצין הבסיסי והחילי), הביאו לביטול מספר העסקות, אשר, לגבי מועמדים לקצונה, היו בגדר העסקות משניות בלבד, כגון: השתתפות בצעדה, הופעה במצעד יום-העצמאות ועוד כיוצא באלה.

אשר לבעלי-המקצוע השונים, שגם על אפשרויות הכשרתם יש לקיצור השירות השפעה ניכרת, ננקטו פתרונות המותאמים לטיב ההכשרה הנרכשת ולאופי התפקיד הצפוי:

א. הכשרה קדם-צבאית. במידה שנגדיל את ההכשרה המכוונת למקצועות הנדרשים לצבא, והניתנת עוד לפני חילולו של המחזור, יגדלו החסכון בהקנייתה בפועל של ההכשרה הנדרשת, ההתמחות והיעילות בה ימלא החייל בעל-המקצוע את תפקידו. כבר כיום נקלטים בפנימיה של ביה"ס הטכני של חיל-האוויר מאות חניכים לשנת לימודים שלמה עוד לפני שהתחילו בשירותם הצבאי; בפנימית חיל החימוש — נקלטים מאות ספורות; ומאות רבות — בבתי-הספר המקצועיים: למכונאות, להפעלת ציוד-מכני וכדומה. באשר לנהיגה מתגייסים לצבא מדי שנה מאות גברים לאחר שלמדו לנהוג על חשבון הצבא בבתי-ספר אזרחיים עוד לפני התגייסותם.

שנת 1965—1966 תהא השנה הראשונה בה יחל להתבצע, בהדרגה, השירות המקוצר לחיילי-החובה; ובסופו של דבר יועמד על 26 חודשי שירות לגברים ו-20 חודשים לנשים. נערכו בחינות מדוקדקות ועיון יסודי בבעיות הבאות: צרכי הכשרת החייל, המש"ק והקצין שבשירות-החובה; היקף הידע הנדרש מכל אחד מהם; משכי הזמן העומדים לרשותנו להקניית ידע זה; מתן האפשרות להתמחות ולרכישת-הנסיון הנדרשות; ולבסוף — השגת מפסימום יעילות במילוי התפקיד על-ידי החייל, על יסוד כל אלה הוצאו המסקנות, ונקבע מה הן האפשרויות התכליתיות; ולאחר ניתוחן של אלה — נקבעו מחדש תכניות ההדרכה, ארגוןן לעתיד והדרכים ליעולן המפסימלי.

ניתן להבחין בכמה קבוצות עיקריות המרכיבות את מחזורי המגויסים בשנה אחת: קצינים (הכונה לקציני-החובה); מש"קים (בכל החילות); חיילי יחידות השדה, הסיוע והר שירותים; ולבסוף — קבוצת בעלי-מקצוע הנוזקים לפרקי-הכשרה ארוכים, כגון: מכונאי-רכב ושריון, טכנאי-קשר ואלקטרוניקה, נהגים וכו'.

אפשר לומר בבטחון כי קיצור השירות לא תהיה לו השפעה רבה לגבי המש"קים והחיילים בכל היחידות, המפקדות והמתקנים. אין הוא משנה ביחס אליהם מאומה באשר לפרקי ההכשרה, לרמת-ההתמחות ולאופן נילוי התפקיד. השפעתו היחידה: גידול התחלופות וכתוצאה מכך — גידול ההיקף המספרי, יחסית לתקנים הנתונים, של החיילים שיעברו את מסגרות ההכשרה השונות. אך קיצור השירות הנו בעל משמעות ממשית לגבי שתי הקבוצות: קציני-החובה ובעלי-המקצוע; שכן אלה ואלה זקוקים למשכיה-הכשרה ארוכים — ואחר-כך למשכי התמחות ארוכים.

כדי למנוע את הפגיעה האפשרית באיכותם של קציני-החובה ננקטו הצעדים הבאים:

● התרכזות בתכניות ההדרכה בהכנה ליעודו המוגדר של התפקיד הצפוי. לאור מגמה זו בוטלו בכמה מקרים שיעורי לימוד מסוימים אשר בעבר נועדו, בעיקר, להרחבת אופקים, ותכליתם היתה גם לגון את מעגל הנושאים הנלמדים. כמובן, יש לזכור כי המדובר בצבא-החובה, שמשכי הזמן להכשרת

ב. גם בהכשרת בעלי המקצוע תונהג התרכזות בתכניות ההדרכה, בהשגת יעודו המוגדר והמדויק של המקצוע. אין צורך לחזור על מה שכבר נאמר בנדון, בפסקה המקבילה, לגבי הכשרת קצונת החובה.

★

הרחבת החיול לשירותי קבע משיגה, כמובן, איכות טובה יותר של הפיקוד ושל בעלי המקצוע; ויתרונה העיקרי טמון במשך השירות הארוך, המאפשר לנו להקנות מדי פעם ידע נוסף, להשיג התמחות רבה ולהגיע להשגים מפסימליים באופן ביצוע התפקיד. חלה תווה ניכרת בהיקף ההתנדבות לשירותי הקבע, וישנה תקוה כי בשטח זה יחול שינוי רב. צעד גדול קדימה נעשה עם הרחבת הפנימיה הצבאית. נוספה השנה

פנימיה צבאית שניה, ליד הגימנסיה "הרצליה". תוך מספר שנים נגיע ליכולת קיבול של כ-250 חניכים בכל אחת מהפנימיות. בעתיד יעמוד צה"ל בפני קליטה שנתית של מספר גדל של בוגרי פנימיה שהם מועמדים לקצונה, וחתומים לשירות קבע של 3 שנים; הללו ישרתו כקצינים, במשך $4\frac{1}{2}$ שנים לפחות.

אכן, בתחום הקצונה תחול התווה העיקרית; ויש תקוה רבה שקבוצת קצינים זו תהווה את הגרעין העיקרי לקצונה העתידה שבשירותי הקבע.

לסיכום: מצאנו כי קיצור השירות מהווה דחיפה ליעול מערכת ההכשרה וההדרכה בצבא, ליתר תכליתיות, ולמיצוי האפשרויות הקיימות לקידום איכותו של הצבא כולו, החל בחייל — וכלה בקצונה לדרגיה.